ליים ר"מ כו' דגרסו הכא כמי כל: ד"ה ר"מ כו' דגרסו הכא שמואל], ב) [לעיל סא:

לקמן קיט.], ג) ב"ב הנו.

נדה נב. ד) וטירוביו פנ.

. פסחים נו: בשם הערוך],

ו) [לעיל קד.], ו) [לעיל קא: ע"שו. ה) ל"ל לאיש. י) [נעיר קו.], ז) [נעיר קו.] ע"ש], ז) ל"ל לאיש, ט [ערכין טו.], י) [שייך

לעיל במשנהן. כ) ובבכות

כו' ביתר ביאור ע"ש],

תורה אור השלם

1. וְאָם לֹא יַחְפֹּץ הָאִישׁ

לָקַחַת אֶת יִבְמִתוֹ וְעָלְתָה

ָבְמְתוּ הַשַּעְרָה אֶל הַזְּקֵנִים וְאָמְרָה מֵאַן יְבָמִי

ַּרְּשָּׁרְאֵל לֹא אָבָה יַבְּמִיּ: בִּיִשְׂרָאֵל לֹא אָבָה יַבְּמִיּ:

שמעתי את תפלתר ואת

תְּחָנֶּתְרָ אֲשֶׁר הִתְחַנֵּנְתָּה

לפני הקדשתי את הבית

יְּלָבֵי יִיְלָּוְ שְׁוֹג אֶתׁ יְבַּיִּיְנְ הַזֶּה אֲשֶׁר בְּנָתְה לְשׁוּם שְׁמִי שְׁם עַד עוֹלְם וְהִיוּ עֵינֵי וְלִבִּי שָׁם כְּל

וַיְּבְּנִים: מֹלְכִים אַ טֹּ ג 3. נִשָּׂא לְבָבֵנוּ אֶל בַּפְּיִם אֶל אֵל בֵּשְׁמְיִם:

מלכיח א נז ג

איכה ג מא

: הַיָּמִים:

אחיו

דברים כה ז ויאמֶר ייָ אֵלְיו

עין משפם

עב א מיי׳ פ״ד מהלכות יבום הלכה וזו חמו סימן קסט סעיף מג: טיתן קטט טעיף תג. עג ב מיי׳ פ״ה מהלי תפלה הלכה ד סמג עשין יט טוש״ע א״ח סימן

לה סעיף ב: עד ג מיי פר"ה מהלי סנהדרין הלכה ב סמג לאוין רח טוש"ע ח"מ סימן ח סעיף ד: עה ד מיי" פ"א מהלכות

יבוס הלכה יו סמג עשין נב טוש"ע אה"ע סימן קסו סעיף ד וסימו מט סעיף מג ובסדר ילה סעיף יז ובסירוש סדר חלילה סעיף כו:

תוספות ישנים

זו דברי ר' מאיר. דקתני סחמא במתני' חלילת קטן פסולה אלמא מעשה מיהא לאיפסולי מאחין אבל הרי נחיפטות ממונן מבי חכ"א אין חלילת קטן כלום אפילו לפוסלה על האחין כה.) דפליגי אמוראי גבי קטן ואנפילא חלינה פסולה איכא מ"ד פסולה ופוסלת ואיכא מ"ד פסולה ואינה פוסלת. וכי פליגי אמוראי בפלוגתא דר"מ וחכמים דהכא. וי"ל דפליגי בסתמא דמתני דקטן ואנפליא דקתני חלילה פסולה אי פוסלת ממש ואתיא כר"מ ואי אינה פוסלת ואמיא כרבנן כדפיי: והלבתא עד שתביא שתי שערות מלמודא הוא דפסיק הכי וכן הלכה: הלבה חלינה בג' ונהגו העם בחמשה: ובא לפני ר"ע בבית האסורים והכשיר. תניא בתוספתא ר' יוחנן הסנדלר היה הולך לפני בית האסורין שרבי עקיבא אסור שם ונשא מנעלים על כתפו והיה לועק מנעלים למי מנעלים למי חללה בינו לבינה מהו וכל זה היה טושה כדי שלא יבינו אומות לריך (ובשביל זה) היה רבי עקיבא תפוס אודיק ר״ע נקיבא הפוס אודיק ר״ע בצועא דרשא [א״ל] יש לך כושר יש לך כושר. והבין ר״י הסנדלר דכשרה היא

תום' חד מקמאי אמרי משמיה דר״א [שמאל] ולילה פסולים ופוסלים קטן ואנפלייא פסולות ואינו פוסלות: יןטן האנטר א ואינו פוסלות: ישמעאל בר״י המתפלל צריך שיתן עיניו למטה ולבו למעלה כדי לקיים ב' מקראות הללו והיו עיני ולבי שם כל הימים וכתיב נשא לבבינו אל כפים אל אל בשמים. הא דפסקי הלכתא עד שתביא ב' שערות ה"מ לכתחלה דלא חלצה עד שתביא ב' שערות אבל דיעבד הא תנן קטנה שחלצה תחלוץ משתגדל ואח לא חלצה חליצחה שחלצה בינו לבינה מנא ידעינן א״ר יהודה אמר שמואל בעדים רואין אותם מבחוץ. אפ״ה לית הלכתא . כר״ע אלא חליצה פסולה:

רבי עקיבא והכשיר:

וקטן וי"ל (כדמוכח) משום דבקטנה פליג רבי יוסי בגמ' ואם תאמר

אמר רב יהודה אמר יהרב זו דברי ר' מאיר

אבל חכמים אומרים אאין חליצת קטן כלום:

קטנה שחלצה וכו': אמר רב יהודה אמר

רב זו דברי ר"מ דאמר יאיש כתוב בפרשה

יומקשינן אשה לאיש אבל חכמים אומרים סומקשינן

איש כתיב בפרשה אשה בין גדולה בין

קמנה יסמאן חכמים פרבי יוםי היא דר' חייא

וֹר' שמעון בר רבי הוו יתבי פתח חד מינייהו

ואמר המתפלל צריך שיתן עיניו למטה שנאמר יוהיו עיני ולבי שם כל הימים

וחד אמר עיניו למעלה שנאמר 3נשא (6)

לבבנו אל כפים אדהכי 🌣 אתא ר' ישמעאל

בר' יוםי לגבייהו אמר להו במאי עסקיתו

אמרו ליה בתפלה אמר להו כך אמר אבא יהמתפלל צריך שיתן עיניו לממה ולבו

למעלה כדי שיתקיימו שני מקראות הללו

אדהכי אתא רבי למתיבתא אינהו דהוו

קלילי יתיבו בדוכתייהו רבי ישמעאל ברבי

יוםי אגב יוקריה הוה מפסע ואזיל אמר ליה

אבדן ימי הוא זה שמפסע על ראשי עם

קדוש אמר ליה אני ישמעאל בר' יוםי

שבאתי ללמוד תורה מרבי אמר ליה וכי

אתה הגון ללמוד תורה מרבי אמר ליה

וכי משה היה הגון ללמוד תורה מפי הגבורה

אמר ליה וכי משה אתה אמר ליה וכי רבך

אלהים הוא אמר רב יוסף שקליה רבי

סלמטרפסיה דקאמר ליה רבך ולא רבי ס

אדהכי אתיא יבמה לקמיה דרבי אמר ליה

רבי לאבדן פוק בדקה לבתר דנפק אמר ליה

ר' ישמעאל כך אמר אבא איש כתוב בפרשה

אבל אשה בין גדולה בין קמנה אמר ליה

תא לא צריכת כבר הורה זקן קמפסע אבדן ואתי אמר ליה רבי ישמעאל בר' יוסי מי

שצריך לו עם קדוש יפסע על ראשי עם

קדוש מי שאין צריך לו עם קדוש היאך

יפסע על ראשי עם קרוש אמר ליה רבי

לאבדן קום בדוכתיך תאנא באותה שעה

נצמרע אבדן ומבעו שני בניו ומאנו שתי

כלותיו אמר רב נחמן בר יצחק בריך רחמנא דכספיה לאבדן בהאי עלמא אמר

ר' אמי מדבריו של ברבי נלמוד קמנה חולצת בפעומות רבא אמר עד שתגיע

לעונת נדרים יוהלכתא עד שתביא שתי שערות: חלצה בשנים וכו': יאמר

רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן אין הלכה כאותו הזוג והא אמר ר"נ חדא

זימנא דאמר רב יוסף בר מניומי ״אמר רב נחמן ₪ חליצה בשלשה צריכי דאי

איתמר הך קמייתא הוה אמינא ה"מ לכתחילה אבל דיעבד אפי' תרי קמ"ל

אין הלכה כאותו הזוג ואי אשמועינן אין הלכה כאותו הזוג אלא כתנא

קמא ה"א דיעבר אבל לכתחילה ליבעי חמשה צריכא: מעשה שחלצו כו':

בינו לבינה מי ידענא אמר רב יהודה אמר שמואל ועדים רואין אותו מבחוץ

איבעיא להו מעשה שחלצו בינו לבינה אבראי ובא מעשה לפני ר"ע בבית האסורין או דלמא מעשה שחלצו בינו לבינה בבית האסורין אמר רב

יהודה אמר רב בבית האסורין היה מעשה ולבית האסורין בא מעשה

ליה גבי קטן וי"ל דאי לא הוה תני גבי קטנה ה"א דחלינתה פסולה מדרבנן דהה דמקשינן אשה לחיש חינו מן התורה להכי תני תחלון משתגדיל יתור לשון לאשמועינן דחלילת קטנה אינה כלום כמו חלילת קטן [®]ומיהו בירושלמי גרסי׳ בסדר המשנה תחלון משתגדיל ואם לא חלנה חלינתה כשירה משמע שסובר דהא דמקיש רבי מאיר אשה לאיש היינו מדרבנן אבל לרבי יוסי חולצת לכתחלה כדאשכחן בעובדא דלקמן ובירושלמי נמי מוקי לה כר״מי: אבא יודן בירושלמי ואבדן לישנא קלילא: בור שצריך לו עם קדוש יפסע על ראשי עם קדוש. והא דאמר בפ׳ קמא דסנהדרין (דף ו:) אוהרה

לדיין שלא יפסע על ראשי עם קדוש היינו היכא שלא יצא לצורך עם קדוש אי נמי אפילו יצא לצורך יש לו לקצר דרכו כל מה שיכול כדאמרינן (קידושין דף לב:) אזהרה לוקן שלא יטריח מויראת ובהוריות (דף יג:) תניא בני חכמים ות"ח בזמן שהלבור לריכין להם מפסיעין על ראשי העם כו׳ יצא לצורך נכנס ויושב במקומו פירוש ואן ללורך העם ובתוספתה גרסינן בהדיה ילה ללורך העם: רבא אמר משתגיע לעונת נדרים. ואם תאמר דבפרק יולא דופן (נדה מו. ושם) קאמר רבא קטנה שהגיעה לכלל שנותיה אינה לריכה בדיקה חזקה הביאה סימנין ומסיק כי קאמר רבא למיאון אבל

לחליצה בעיח בדיקה אלמא קטנה לא חללה ואר"ת דרבא איירי הכא אליבא דרבי יוסי אבל איהו גופיה סבר עד שתביח שתי שערות והח דמסיק הכא והלכתא עד שתביא שתי שערות סיומא דמילתא הוא ובפרק התקבל (גיטין סה. ושם) דקאמר רבא גבי שלש מדות בקטן הגיע לעונת נדרים נדרו נדר והקדשו הקדש וכנגדן בקטנה חוללת מדה זו עושה אליבא דרבי יוסי ועוד דר"י הוכיח שם מכח ההיא דמי שמת (ב"ב קנה.)

דרבה גרס ולא רבא: לבתחלה בעי חמשה. מכאן יש ללמוד דחין לריך חמשה אפי׳ לכתחלה ומיהו לפרסומי מילתא עבדינן בחמשה:

רבי שמעון ורבי יוחנן הסנדלר מכשירים בשנים. ולאו דוקא שנים אלא לשון עדות בעלמא נקט שנים ובקונטרס ל"ג שנים:

ובא מעשה לפני ר' עקיבא בבית האסורין. ול״ת והא במתני׳ משמע בהדיא שחללה בבית האסורין

דקתני מעשה שחללה בינו לבינה בבית האסורין ובא מעשה לפני רבי עקיבא ויש לומר דבהרבה ספרים גרסי׳ בא מעשה לפני ר' עקיבא בלא וי״ו וקאי נמי בבית האסורין ארבי עקיבא ואם חאמר והיכי פשיט שהמעשה בא לפני רבי עקיבא בבית האסורין ולא בא אבראי ויש לומר דיודע הגמרא שבא לפניו בבית האסורין כדאמר בירושלמי רבי יוחנן הסנדלר עבר קומי חבושין דרבי עקיבא היה מכריז ואמר מאן בעי מחטין ומאן בעי זנורין חלצה בינו לבינה מהו אדיק ליה רישיה מן כוותיה אמר ליה אית לך כושין אית לך כשר:

י) קטובה שהלצה תחלוץ משתגדיל ואם לא חלצה חליצה פסולה. זו דכרי ר' מאיר. דאמר בהאשה רבה (לעיל זו.) עשו חלילת בן משע וא"ת אמאי לא עריב וחני להו קטנה בהדי חרש וחרשת כגט בגדול: אבל הכמים אומרים וח. דפליגי עליה התם ואמרי עשו ביאת בן ט׳ כמאמר בגדול אבל בחלילה לא ס״ל כותיה: אין מ"מ כיון דתנא פסולה אמאי תני שתחלוך משתגדיל ועוד דלא תני - **חלילה קטן כלום.** אפיי לפוסלה עליו: זו דברי ר' מאיר. דשמעינן

ליה דאמר קטן וקטנה לא חולצין ולא מייבמין: אשה ^ח ואיש. דכתיב (דברים כה) ואם לא יחפוץ האיש ולא קטן ואשה נמי אע"ג דלא כתיב מיעוטא בעינן גדולה כאיש דאיתקש לה דכתיב בההוא קרא ועלתה יבמתו השערה: עיניו למטה. כלפי ארן ישראל משום דשכינה התם קיימא כדכתיב והיו עיני ולבי שם: אחא רבי למהיבחה. למדרש וחיבעי כל חד למיתב אדוכתיה: ר' ישמעאל בר' יוסי בעל בשר הוה כדאמרי׳ בהשוכר את הפועלים (ב"ת פד.): מפסע ואזיל. הולך לאט: אבדן. תלמידו של רבי היה: שקליה רבי למערפסיה. לגמולו על ששמע ולא מיחה: פוק בדקה. אם הביאה שתי שערות: לא לריכת. למיבדקה: כבר הורה זקן. רבי יוסי: נצטרע אבדן. עונשו של לשון הרע נגעיםש: מדבריו של ברבי. ר' יוסי. כבר שבע דתנן במס' גיטין (דף נט.) הפעוטות מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלין הלכך לענין חליצה הואיל ולא כתיב מיעוט כשירה משהיא בפרק הזה שיודעת מעט להבחין: לעונת נדרים. שנה אחת קודם לזמן שתי שערות כדתנן בפרק יולא דופן (נדה מה:) בת אחת עשרה שנה ויום אחד נדריה נבדקים אם יודעת לשם מי נדרה והקדישה דבריה קיימין: אין הלכה כאותו הווג. אלא כתנא קמא דבעי ג': והאמר רב נחמן כו'. בריש פירקא (דף קא:): קמ"ל אין הלכה כאוחו הווג. דאע"ג דאי עבד הוא כדקתני חללה בשנים וקתני מכשירין: הני מילי דסגי בחלתא דיעבד. כדקתני חלנה בשלשה ונמנא אחד מהן קרוב או פסול פסולה הא כולם כשרים חליצה כשירה אבל לכתחלה ליבעי חמשה כרבי יהודה קמ"ל גבי

פלוגתא דרבי יהודה הלכתא כת"ק:

כל ברבי לשון אדם גדול: קטנה חוללת. משהיא כפעוטות כבר שית

לעיל דף סו ע"ב חוס' ד"ה אין מוששין: תום' ד"ה קמנה שחלצה. ומיהו בירושלי גרסיי וכוי. עיי בכורות דף כב ע"ב תוס' ד"ה תירום ותירקב:

גליון הש"ם

הגהות הב"ח

(א) גפ' כל הימים (וחז אמר עיניו למעלה) חא״מ אמר עיניו למעלה) איים ונ"נ ס"ל וחד אמר המתפלל צריך שיכוין את לבו למעלה שנאמר נשא: (ב) שם אדהכי ווובי מעמ ל יפועמונ. (ג) שם אמר רב נחמן הלכה חלינה בשלשה: (ד) רש"י ד"ה אבל חכמים אומרים אין חליצת קטן עליו דפליגי עליה התם :3″5⊃

הגהות הגר"א מי. פי' (א) תום' סד"ה מי. פי' לנורך העם כו'. נ"ב לע"ג (עי' בגמ' שס):

מוסף רש"י איש כתיב בפרשה. ואס

גדולה בין קטנה (נדה נב.).